

ปัญหาคาใจ

นำเสนอเมื่อ : 5 พ.ค. 2552

ถ้าทุกสิ่งเป็นอนัตตา จะมัวปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไปทำไม ?

ถ้าทุกสิ่งเป็นอนัตตา จะมัวปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไปทำไม

พระพุทธศาสนาสอนว่าทุกสิ่งเป็นอนัตตาหาสาระมิได้ ถ้าอย่างนั้นแล้วจะหลงปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไปทำไม เพราะอะไรก็ไม่มีสาระเสียแล้ว?

ฟังดูเผินๆก็อาจจะเป็นอย่างนั้น หากจะตอบสั้นๆก็อาจตอบได้ว่าที่คนต้องปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้น เพื่อต้องการให้เขาถึงความรู้อย่างเห็นจริงในความเป็นอนัตตาแห่งธรรมทั้งหลาย จนสามารถถอยถอนตัดเหี้ยออาการของจิตที่ทะเยอทะยานอยากในสิ่งทั้งหลายและอุปาทานคือความยึดมั่นถือมั่นในขันธุ์ทั้งหลายออกไป เปรียบเหมือนการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ในดานกายภาพและชีวภาพ ในภาควิเคราะห์นั้น จะวิเคราะห์จนเขาถึงกฎแห่งความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง จนเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือสิ่งมีชีวิตก็ตามไม่มีแก่นสารตัวตนอะไรประกอบขึ้นและรวมตัวกันอยู่ด้วยปริมาณแห่งธาตุทั้งหลาย ในที่สุดจะเข้ถึงการแยกตัวตนออกเป็นพลังงานอันไม่มีตัวตนกลายเป็นพลังในทางทำลายอันมหาศาล เช่นระเบิดปรมาณู อันเกิดขึ้นจากการแยกปรมาณูเพื่อให้เกิดพลังงาน

แต่การให้เห็นความเป็นอนัตตาแห่งธรรมทั้งหลายนั้นไม่เกิดผลในการทำลายล้างคนสัตว์ แต่กลายเป็นพลังในการทำลายกิเลส หรือวิชา ด้วยพลังแห่งวิชาอันจะบังเกิดขึ้นโดยการละความชั่ว บำเพ็ญความดี หรือการลดปริมาณแห่งอวิชชา ความไม่รู้ เสริมสร้างวิชา ความรู้ จนอวิชชาหมดไปเพราะความปรากฏอย่างเต็มทีของวิชา ใต้อธิวา เขาถึงเป้าหมายของพระพุทธศาสนา เมื่อถึงระดับนี้แล้วก็ด้วยการละชั่ว ประพฤติดีหมดไปเพราะทานละได้ทั้งบุญและบาปหมดสิ้นแล้วหากจะตอบเพียงนี้ก็ได

แต่เห็นควรทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกับหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาซึ่งควรทำความเข้าใจในประเด็นเหล่านี้ คือ **อนัตตา คืออะไร?**

ส่วนมากเรามักจะพูดกันว่า อนัตตา ได้แก่ ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนฟังแล้วทำให้หลงทางได้ง่าย คำว่าอนัตตาท่านจึงแสดงว่า "ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา" โดยแสดงลักษณะ ที่เรียกว่าอนัตตาไว้ว่า

สิ่งทั้งหลายไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร

สิ่งทั้งหลายตรงกันข้ามกับสิ่งที่เป็นตัวตน

ไม่มีใครเป็นเจ้าของสิ่งใดคน ทั้งหลายอย่างแท้จริง

เมื่อแยกย่อยออกไปแล้วกลายเป็นของสูญคือว่างเปล่าจากตัวตน

ด้วยความหมายที่ท่านนิยามออกมานั้นเป็นการประกาศให้ทราบความจริงของกันสัตว์ สิ่งของทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมว่ามีลักษณะอย่างนั้น ซึ่งเมื่อคนปรับจิตของตนให้เข้าถึงและยอมรับได้ตามสมควรแก่กรณี แล้วยอมรับให้ความยึดติดในลักษณะต่างๆของตัวตนไม่ต้องทุกซอกเป็นต้น ในเมื่ออุปสรรคกับเรื่องที่ชวนให้ทุกข์ให้ทุกข์เป็นต้น ในขณะเดียวกันเพื่อบรรลุถึงความรู้อย่างเห็นจริงในความเป็นอนัตตานี้ ท่านให้ยึดเอาสาระแห่งธรรมทั้งหลายเหล่านี้ คือ

"ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะและปรมัตตสภาวะ"

ธรรมเหล่านี้ทรงแสดงว่าเป็นสาระแห่งธรรมทั้งหลาย ซึ่งเน้นหนักไปในขอปฏิบัติที่จะนำคนเขาไปสู่พระนิพพานคือสภาพจิตที่ถึงความสมบูรณ์แห่งสุขอันเกิดจากความสงบจากสรรพกิเลส หลักคุณธรรมในพระพุทธศาสนานั้นเมื่อเราแบ่งออกเป็นระดับจะไดสองระดับ คือ

วิภูฏคามิกุศล คือกุศลความดีที่บุคคลจะต้องยอมรับว่ามีอยู่เป็นอยู่แห่งสิ่งทั้งหลายตามโลกบัญญัติ เช่น นับถือพ่อแม่ ครูอาจารย์ ให้ทาน รักษาศีล

บำเพ็ญภาวนาเป็นต้น แต่ไม่ควรจะยึดติดในสิ่งต่างๆในลักษณะตายตัว เช่นตนมีหน้าที่ ตำแหน่งงานอะไรอยู่ ก็ต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมแก่หน้าที่ตำแหน่งงานนั้นๆให้ถูกต้องสมบูรณ์ แต่ไม่ควรยึดติดตัวตนเป็นนั่นเป็นนี่ จนมีการยกตนเสมอท่านหรือยกตนชมคนอื่นเป็นต้นหรือยึดถือ วาดนเท่านั้นจะต้องเป็นเช่นนั้นคนอื่นเป็นไม่ได้ ในระดับนี้พระพุทธศาสนายอมรับความ

จริงตามที่สมมติเรียกครองกันแต่ไม่ยึดถือเป็นตัวเป็นตนจนเกิดความเดือดร้อน

วิวิภูฏคามิกุศล คือเรื่องที่เป็นความจริงอย่างแท้จริงไม่เกาะเกี่ยวด้วยสมมติบัญญัติแต่เป็นปรมัตตธรรมล้วนๆ

แต่ควรเข้าใจว่าหลักธรรมแม่ในสวนที่เป็นวิวิภูฏคามิกุศลคนธรรมดาที่อาจสัมผัสได้ในระดับหนึ่ง เช่นการทำความโกรธที่เกิดขึ้น เป็นการระงับกิเลสไว้ได้ชั่วคราวอันท่านเรียกว่า ตถังควิมุตติ คือจิตหลุดพ้นด้วยองคนนั้นๆ หรือความเข้าใจอนัตตาแห่งธรรมทั้งหลาย หากคนปรับจิตให้เหมาะสมแล้วสามารถได้ประโยชน์อย่างมากในขั้นที่เป็นวิวิภูฏคามิกุศล

ที่มา : ศาสนาพุทธ...ทำไมถึงปัญหาคาใจ